

Людмила ШТЕФАН,
Олена ДУМБУР

РОЗВИТОК ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У КАНАДІ, США ТА УКРАЇНІ

Зміни, які стосуються сучасного життя України, нові соціально-економічні умови спонукали до реформування системи вищої освіти, пошуку нових підходів до організації навчання студентської молоді.

Модернізація системи вищої освіти України стосується як зміни змісту освіти, так і низки структурних перетворень. За останні роки вища школа зазнала реформ, котрі зумовлені підписанням Україною Болонської угоди.

Приєднання Української держави до Болонської декларації зобов'язало освітні заклади України вжити низку заходів з метою модернізації освіти, а саме: проведення інноваційних змін технологій організації освітнього процесу, зокрема використання модульно-рейтингових, дистанційних систем; посилення ролі самостійної роботи; розробка індивідуальних програм; зміцнення матеріально-фінансової бази закладів освіти тощо.

Виходячи з цього, Міністерство освіти і науки України запропонувало цілу низку завдань, як-от: упровадження новітніх інформаційних технологій у процес навчання, створення системи дистанційної освіти; здійснення широкого та якісного наповнення Інтернет-ресурсів; запровадження національної системи моніторингу якості освіти, забезпечення участі України в міжнародних моніторингових дослідженнях; осучаснення навчальних програм.

Поступовий перехід від індивідуального до інформаційного суспільства, надзвичайно стрімкі зміни комунікативного простору, швидкі процеси глобалізації та інформатизації; комп'ютеризація всіх сфер життя людини потребують задоволення її пізнавальних можливостей та неперервного самовдосконалення. З огляду на це, швидкими темпами розвивається така форма організації освітнього процесу, як дистанційна освіта. Взагалі, дистанційне навчання відкриває широкі можливості для надання освітніх послуг кожній людині.

Дистанційне навчання – це відносно новий вид навчання, котрий набув особливого розвитку в кінці ХХ століття і став наслідком своєрідної революції у системі вищої освіти.

За переконанням українських фахівців, для ефективної організації дистанційного навчання доцільно організувати роботу за такими взаємопов'язаними напрямками, як-от: розробка стратегії щодо забезпечення якості дистанційного навчання, забезпечення його доступності та гнучкості, організація співробітництва та наповнення інформаційного простору дистанційними курсами, створення віртуальних університетів тощо [4].

Зацікавленість не тільки України, але й багатьох країн світу питаннями розвитку систем дистанційної освіти можна пояснити такими причинами, як: прискорення темпів змін на ринку праці, зростаюча потреба у спеціалістах з вищою освітою і неможливістю її задоволення в межах традиційної системи освіти, швидкими темпами розвитку інформаційних і телекомунікаційних технологій.

На сьогодні в світі накопичено педагогічно цінний досвід щодо реалізації систем дистанційного навчання, котрі використовують телекомунікаційні технології. Значне місце серед них займають теми на основі використання комп'ютерних мереж, системи безпосереднього телевізійного навчання, дистанційного навчання з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Канада справедливо вважається одним із світових лідерів в галузі дистанційної освіти.

Поява дистанційної освіти, як наголошують дослідники, пов'язується з 1700 роком з історією розвитку освіти в США. Зокрема, в 1728 році американець Калєб Філіпс підготував оголошення про набір студентів із будь-якої країни для оволодіння стенографією шляхом обміну листами. Саме ця дата вважається зародженням освіти на відстані.

Значний внесок у подальший розвиток дистанційної освіти зробив Ісаак Пітман, який у 1840 році за допомогою пошти розіслав усім зацікавленим листи зі своїми уроками. У 1856 році німецькі фахівці – Г. Ланченштейдт та Ч. Тусен – започаткували інститут заочної освіти у Берліні [2].

У 1873 році у США з'явилися перші заочні школи. У 1892 році Чиказький університет розробив першу дистанційну програму. А з 1899 року Королівський університет у Канаді почав вперше навчати студентів на відстані.

Дистанційна освіта набула свого подальшого широкого розвитку в першій половині ХХ ст. Це, насамперед, пов'язано з появою радіо, що надало можливість використовувати нові форми роботи з тими, хто навчається. Науково-педагогічні джерела свідчать про те, що першим університетом, який запровадив радіо у процес навчання, вважається Державний Університет Пенсільванії (1922 р.) [2; 3].

З 1950 року своє поширення отримали телевізійні курси, які набули свого розповсюдження серед університетів Європи та США. Починаючи з 60-х років ХХ ст., дистанційна освіта отримала міжнародне визнання при активній підтримці ЮНЕСКО. У 1969 році у Великій Британії було започатковано Відкритий університет. У зазначеному університеті сьогодні навчається приблизно 200000 студентів – представників різних країн світу [1].

З часом для дистанційної освіти почали застосовувати комп'ютери. Із винаходом інтернету людство ще просунулося вперед стосовно використання освітніх технологій. У 1981 році американський інститут стратегії та управління почав займатися розробкою програми онлайн-курсів. А вже з 2000-х років, дистанційна освіта починає свій масовий розвиток.

В цілому, запровадження дистанційних форм та методів навчання індивідуалізує процес професійного становлення фахівців, стимулює студентів до самостійного опанування знаннями, сприяє розвитку в них інформаційної культури, налаштовує їх на оволодіння різноманітними інноваційними засобами здобуття інформації. Мета дистанційної освіти у світі полягає в наданні можливостей тим, хто навчається, опанувати програму навчання будь-якого закладу освіти незалежно від місця його розташування [4].

За останні десятиріччя збільшився інтерес України до теорії та практики організації дистанційної освіти в Канаді. Близькі стосунки між Україною і Канадою почалися більше, ніж сто років тому, що можна пояснити існуванням у Канаді однієї із найбільших українських діаспор.

Ще 28 січня 1999 року між урядом України і Канади було підписано Меморандум щодо взаєморозуміння і співробітництва в галузі освіти. Розвиток дистанційної освіти в Україні почався набагато пізніше, ніж у Канаді.

Але необхідно зазначити, що дистанційна освіта як в Україні, так і в Канаді, починалася з процесу навчання через листування або кореспондентське навчання, котре пов'язане з поштовими послугами.

В Україні першим різновидом дистанційної освіти стала заочна освіта (на базі ЗВО почали відкриватися заочні відділення), завдяки котрій мешканці віддалених районів мали змогу отримати освіту, підвищити рівень своєї кваліфікації за обраним фахом.

Основним принципом заочної форми навчання виступає віддаленість студентів від ЗВО. Заочне навчання передбачає спілкування студентів з викладачами у межах сесій.

В Україні дистанційна форма навчання увійшла в життя наприкінці ХХ століття, а саме – у 90-х роках.

Швидке впровадження в освітній процес інноваційних технологій і підходів, рішуча відмова від формалізму застарілих форм і засобів педагогічної діяльності, тісний зв'язок науково-дослідної роботи в країні – саме це дає підставу стверджувати, що у вищій освіті України розвивається якісно відмінний тип навчальних закладів, пристосованих до нових умов діяльності.

Як стверджують науковці, розвиток дистанційної освіти в Україні відбувається з урахуванням уже існуючих досягнень у цій галузі.

Отже, кількість університетів, які сьогодні масово використовують технології дистанційного навчання, значно зросла як у всьому світі, так і в Україні. Дистанційна освіта отримала своє подальше вдосконалення та розвиток.

Список використаних джерел

1. Developing a Distance Education Policy for 21st Century Learning. March 2000. Retrived from: http://www.acenet.edu/washington/distance_ed/2000/03march/distance_ed.html
2. McKenzie W. Are you a techno-constructivist? Education World, 2000. Retrived from: http://education-world.com/a_tech/
3. Survey on Distance Education Courses Offered by Higher Educational Institutions. Retrived from: <http://nces.ed.gov/pubs98/>
4. Штефан Л. А., Борзенко О. П. Особливості організації дистанційного навчання студентської молоді в Канаді : ретроспективний аналіз. Монографія. Х.: Оригінал, 2015. 212 с.

Вікторія САВІЩЕНКО

ФОРМУВАННЯ ВТОРИННОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повномасштабне вторгнення РФ в Україну стало серйозним випробуванням не тільки для військово-промислового, енергетичного, соціально-гуманітарного комплексів держави, а й морально-етичної, духовної, громадянської сфер кожного українця.

План рашистів, який ґрунтувався на розрахунку, що українці чекають «руський мир» і будуть із радістю його зустрічати, на щастя, не виправдався. З якою ж силою стикнулися загарбники? Відповідь лежить, перш за все, у психолого-педагогічній площині, це – сила національного духу, ідентичності, єдності нації.

У новій Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України визначений пріоритет – формування ціннісного ставлення особистості до українського народу, Батьківщини, держави, нації [1]. Основою формування такого ставлення є національна ідентичність.

Наукові дослідження українських вчених унаочнюють широке коло питань, пов'язаних із осмисленням феномену різних видів ідентичності з погляду філософії, історії, соціології, філології, психології та педагогіки: ідентичності особистості (В. Верлока, Н. Пилат, О. Самчук, І. Середницька, Х. Турецька), гендерної ідентичності (М. Варикаша, Т. Кубриченко, Д. Логвінова, В. Романова, О. Сизова), загальнонаукової ідентичності (І. Починок), мовної ідентичності (В. Родигіна, В. Скляр), етнічної та національної ідентичності (О. Аймаганбетова, О. Васильченко, І. Вільчинська, О. Іваць, О. Клименко, Г. Ковальова, М. Козловець, О. Кухарук, В. Левицький, Ю. Мединська, Т. Мошковський, М. Обушний, Н. Пелагеша, І. Прибегін, Р. Сирінський), транснаціональної ідентичності (В. Пермінов), громадянської ідентичності (І. Петровська) та ін.